

Стратегію розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України» розроблено Міністерством культури України спільно із Українською бібліотечною асоціацією та провідними бібліотеками за сприянням програми «Бібліоміст».

Документ подано без правлень,
розміщено за адресою

http://mincult.kmu.gov.ua/document/245072228/Strategiya_rozvitku_bibliotechnoyi_spravi.ppt

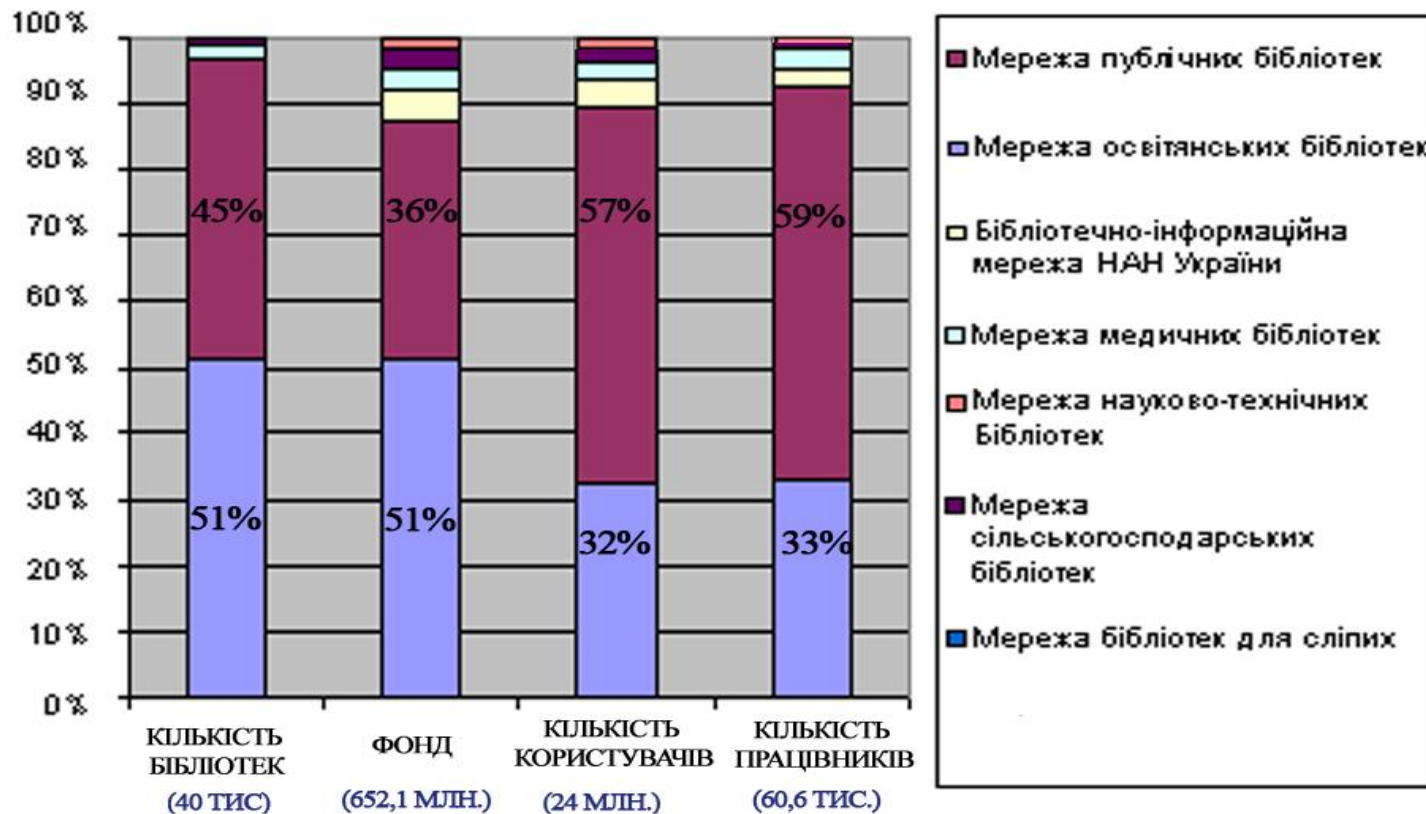
СТРАТЕГІЯ

РОЗВИТКУ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ ДО 2025 РОКУ

**«ЯКІСНІ ЗМІНИ БІБЛІОТЕК ЗАДЛЯ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ»**

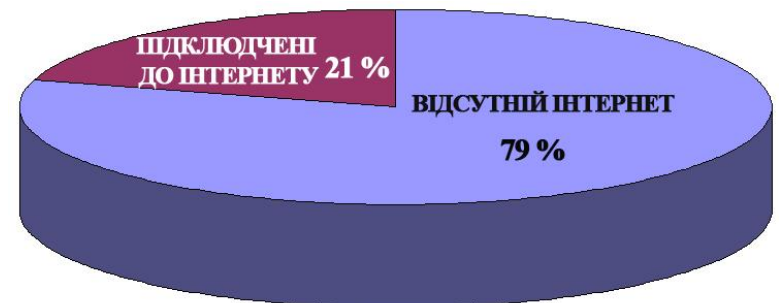
Бібліотечна мережа України

Нараховує близько 40 тис. бібліотек різного відомчого підпорядкування:

Мережа публічних бібліотек

- Складається з **15987** публічних бібліотек (з них **13253** – у сільській місцевості).
- Понад **13,7 млн.** користувачів публічних бібліотек.
- Бібліотечний фонд публічних бібліотек універсальної тематики становить близько **235 млн. одиниць.**
- Книговидача – **266,3 млн. примірників.**
- Загальна кількість працівників бібліотек – понад **36 тис. осіб.**
- Доступ до Інтернету має **3,3 тис. (21%)** бібліотек. Загальна кількість комп'ютеризованих робочих місць у публічних бібліотеках – **16,0 тис.** (в середньому, **один комп'ютер на одну бібліотеку**).

• налічує **18066** бібліотек
Міністерства освіти і науки України
та Національної академії
педагогічних наук України, з них –
близько **15000** бібліотек
загальноосвітніх навчальних
закладів.

- Сукупний бібліотечний фонд складає **333,2** млн. примірників документів.
- Загальна кількість користувачів – **7,7** млн. осіб, кількість відвідувань – майже 202 млн.
- Користувачам видається **49** млн примірників документів щорічно.
- Кількість працівників – понад **20** тис. осіб.

Мережа бібліотек ВНЗ

До мережі бібліотек вищих навчальних закладів України входить **201 бібліотека** різного відомчого підпорядкування.

• Загальний фонд документів – **120,7 млн. примірників**, з яких **2,3 млн.** – електронні видання.

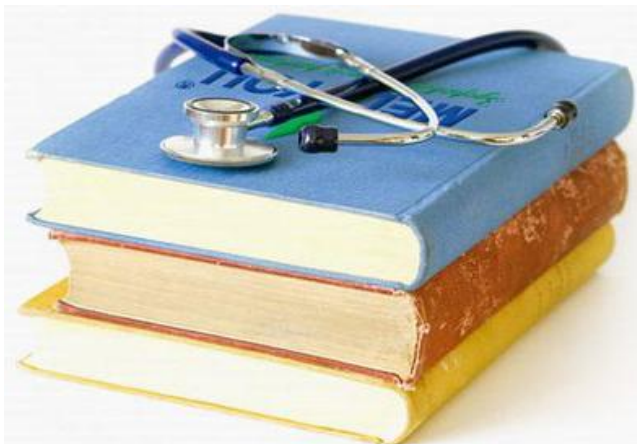
- Кількість користувачів – **1,7 млн. осіб.**
- Щороку видається понад **105 млн. прим.** літератури.
- Загальна кількість працівників бібліотек – близько **6 700 фахівців**, з яких **5,5 тис.** – з вищою освітою. Кількість автоматизованих робочих місць – **7 445.**

Бібліотечно-інформаційна мережа НАН України разом з двома науково-методичними центрами – Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського та Львівською національною науковою бібліотекою ім. В. Стефаника – **нараховує 96 бібліотек.**

- Сукупний бібліотечний фонд становить понад **32 млн. прим.**
- Щорічно мережа обслуговує майже **1 млн. користувачів**, видає понад **3 млн. прим. документів**, відвідування веб-сайтів бібліотек складає понад **15 млн. звернень**, а обсяг записів електронних каталогів становить майже **3 млн. записів.**
- Кількість працівників бібліотек мережі – **понад 1600 осіб.**

Мережа медичних бібліотек

- Потреби медичної галузі забезпечують **700 бібліотек** різних типів: обласні наукові медичні бібліотеки, бібліотеки медичних навчальних закладів різних рівнів акредитації, бібліотеки науково-дослідних інститутів та лікувально-профілактичних закладів України.

- Фонди медичних бібліотек України всіх рівнів складають видання медичної та суміжної з медициною тематики на паперових та електронних носіях загальною кількістю понад **22 млн. прим.** (у тому числі й електронні ресурси на оптичних дисках).
- Кількість користувачів – понад **600 тис. осіб.**
- Користувачам видається щорічно майже **20 млн. прим.**
- Кількість працівників медичних бібліотек – понад **1700 осіб.**

Мережа науково-технічних бібліотек

- Мережа науково-технічних бібліотек нараховує **109 бібліотек**.
- Сумарний бібліотечний фонд становить **7,8 млн. примірників**.
- Академічна мережа обслуговує **141,0 тис. користувачів** та видає **5,1 млн. примірників документів**.
- Відвідування веб-сайтів бібліотек складає майже **1,5 млн. звернень** на рік, а обсяг записів до електронних каталогів – **820,5 тис.**
- Кількість працівників бібліотек мережі – **260 осіб**.

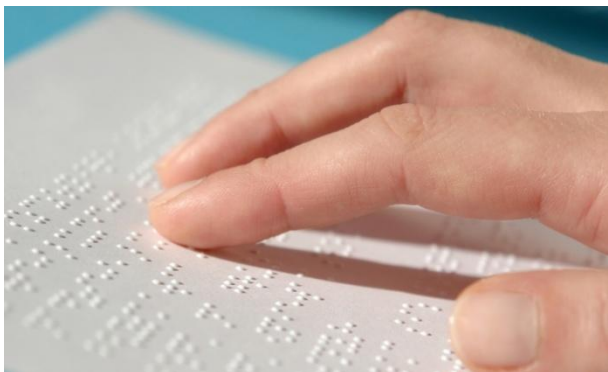
Мережа наукових сільськогосподарських бібліотек

- Обслуговування фахівців аграрної галузі забезпечують 185 наукових сільськогосподарських бібліотек вищих навчальних закладів, наукових установ системи Національної академії аграрних наук (НААН) України.

- Загалом сільськогосподарські бібліотеки обслуговують до **800 тис. користувачів.**
- Документний фонд налічує понад **21 млн. примірників.**
- Книговидача складає **17,8 млн. прим.**
- Кількість працівників мережі – **близько 900 осіб.**

Мережа бібліотек для сліпих

- Мережа бібліотек для сліпих при Українському товаристві сліпих складає **62 спеціалізовані бібліотеки**.
 - Загальний книжковий фонд яких становить понад **1 млн. 162 тис. одиниць зберігання**.
-
- Кількість читачів – **18,5 тис. осіб**, з яких близько 10,8 тис. – інваліди зору.
 - Книговидача складає **744,7 тис. прим.**
 - Кількість працівників – **92 особи**.

Основні проблеми

Бібліотечні мережі мають як спільні, так і особливі проблеми, які суттєво гальмують процеси трансформації та подальшого інтенсивного розвитку бібліотечної справи України та **потребують консолідованого вирішення.**

З-поміж них виділяємо:

- **роль бібліотек** у суспільних перетвореннях недооцінена, що призводить до неефективної реалізації їхнього потенціалу **як соціальних інституцій**;
- чинна **нормативно-правова база не відповідає сучасним потребам** розвитку бібліотечної справи, що унеможлиблює інтеграцію українських бібліотек у глобальне інформаційне середовище;
- **відсутність стабільної системи фінансування** бібліотек у обсягах, достатніх для ефективної діяльності і розвитку;
- **недостатні темпи впровадження інформаційних технологій у бібліотеках**, що ускладнює або унеможлиблює виконання виробничих процесів та обслуговування користувачів на сучасному рівні;

Пріоритети діяльності бібліотек в умовах якісних змін

Пріоритети діяльності бібліотек спрямовані на:

- консолідацію суспільства;
- дотримання європейських цінностей, інтеграцію у європейське співтовариство;
- підвищення якості життя;
- рівний доступ до інформації, знань і культурного надбання.

Стратегія розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року

1. **Удосконалення нормативно-правової бази**, яка стосується діяльності бібліотек, та врегулювання стандартів бібліотечно-інформаційної галузі відповідно до міжнародних стандартів.
2. **Створення системи гарантованого бюджетного фінансування** основних бібліотечних послуг і реформування механізмів отримання та використання надходжень з інших джерел фінансування.
3. **Створення нової архітектури інтегрованої бібліотечної системи** країни на основі універсального доступу та економічної доцільності.
4. **Забезпечення професійного розвитку персоналу бібліотек**, оновлення системи бібліотечно-інформаційної освіти та підвищення кваліфікації.
5. **Модернізація матеріально-технічної бази** та інформаційно-технологічної **інфраструктури бібліотек**.

6. **Інтенсивний розвиток та актуалізація документно-інформаційних ресурсів бібліотек** на традиційних та електронних носіях і забезпечення доступу до них.
7. **Розвиток читання** через систему соціального партнерства.
8. **Збереження українського культурного надбання** в частині документних ресурсів.
9. **Науковий супровід** розвитку бібліотек в умовах якісних змін.
10. **Розвиток ефективних комунікацій.**

Модернізація інформаційно-технологічної інфраструктури бібліотек

Стратегія передбачає створення сучасної інформаційно-технологічної інфраструктури бібліотек відповідно до міжнародних стандартів

Для досягнення зазначеної мети *необхідно вжити заходів таких напрямках:*

- покращення матеріально-технічної бази бібліотек;
- здійснення інформатизації бібліотек;
- створення сприятливих умов для державно-приватного партнерства з метою залучення додаткових ресурсів.

Модернізація інформаційно-технологічної інфраструктури бібліотек

Очікувані результати до 2025 р.:

- бібліотеки матимуть **сучасні приміщення та обладнання**, що дозволить ефективно здійснювати усі види діяльності, для користувачів буде створено комфортний, дружній та відкритий простір;
- **100 % бібліотек будуть комп'ютеризовані** та підключені до мережі Інтернет, запроваджені нові інформаційно-бібліотечні послуги, створено технологічну інфраструктуру для інтеграції національного бібліотечно-інформаційного ресурсу;
- буде **створено бібліотечне інтегроване інформаційне середовище** на основі програмного забезпечення з підтримкою міжнародних та національних стандартів.

Короткостроковий план дій на 2016-2017 рр.

- 1.** внести зміни до Законів України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», «Про авторське право і суміжні права», «Про обов'язковий примірник документів», «Про здійснення державних закупівель»;
- 2.** прийняти необхідні документи для приєднання України до міжнародних угод, пов'язаних із бібліотечно-інформаційною діяльністю (Флорентійська угода (1950), Марракеський договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності (2013) та ін.);
- 3.** розробити та затвердити постановою Кабінету Міністрів Положення про інтегровану бібліотечну систему України;
- 4.** розробити на основі міжнародних і впровадити національні стандарти України з бібліотечної статистики, каталогізації, бібліотечного обслуговування, бібліотечних приміщень та ін.;

5. розробити організаційно-методологічні та техніко-технологічні умови для створення Державного реєстру національного культурного надбання у частині «Книжкові пам'ятки України»;
6. розробити програму створення Національної електронної бібліотеки України;
7. розробити програму інформатизації бібліотек;
8. розробити загальнодержавну адвокаційну кампанію з популяризації читання та промоції бібліотек.

Середньостроковий план дій на 2018-2020 рр.

1. організувати діяльність інтегрованої бібліотечної системи України відповідно до оновленої архітектури бібліотечних мереж;
2. прийняти і розпочати реалізацію програми з модернізації матеріально-технічної бази бібліотек;
3. прийняти і розпочати реалізацію програми інформатизації бібліотек;
4. прийняти і розпочати реалізацію програми створення Національної електронної бібліотеки України;
5. прийняти і розпочати реалізацію програми збереження бібліотечних фондів;
6. розробити, прийняти і розпочати реалізацію програми «Мобільні бібліотеки»;
7. створити Державний реєстр національного культурного надбання у частині «Книжкові пам'ятки України»;
8. створити зведений електронний каталог бібліотек України та базу даних авторитетних національних файлів;

9. створити зведений електронний каталог бібліотек України та базу даних авторитетних національних файлів;
10. розробити проект єдиного універсального веб-порталу інформаційних ресурсів бібліотек України;
11. створити інформаційно-пошукову систему видавничої продукції;
12. розробити і затвердити нові примірні штати та примірні структури бібліотек;
13. розробити і запровадити механізм державної грантової підтримки наукових досліджень з проблематики розвитку бібліотечно-інформаційної сфери;
14. розробити освітні стандарти та програми підготовки спеціалістів;
15. створити мережу закладів для підвищення кваліфікації бібліотечних працівників;
16. реалізувати загальнодержавну адвокаційну кампанію з популяризації читання та промоції бібліотек.

1. реалізувати програму з модернізації матеріально-технічної бази бібліотек;
2. реалізувати програму інформатизації бібліотек;
3. реалізувати програму Національної електронної бібліотеки України;
4. реалізувати програму збереження бібліотечних фондів;
5. реалізувати програму «Мобільні бібліотеки»;
6. реалізувати проект єдиного універсального веб-порталу інформаційних ресурсів бібліотек України;
7. розробити і запровадити загальнодержавну систему електронної доставки документів;
8. приєднати зведений електронний каталог бібліотек України та електронні каталоги окремих бібліотек до світового зведеного каталогу бібліотечних ресурсів (WorldCat).